

COVID-19 kérdezz-felelek (2020.04.16-án frissítve)

[Megjegyzés: A koronavírus-betegsége az angol irodalomnak megfelelően COVID-19 néven hivatkoznak. – a fordító]

(A feltöltéshez: <https://ipopi.org/pids/covid-19-and-pids-faqs/#toggle-id-1> ez a forrás, ha megjelölnétek [amit javaslok, mert hivatalosan ez az IPOPI állásfoglalása]. A különböző témákat félkövér kiemeléssel és aláhúzással jelöltem, valamint 14-es betűmérettel. Az ide tartozó kérdéseket félkövérrel emeltem ki, a hozzá tartozó válaszok pontokba szedve olvashatók alattuk.)

Általános megelőző intézkedések a fertőzések megelőzése érdekében:

- Mossunk gyakran kezet (minden órában) szappanos vízzel ~20 másodpercig (ha ez nem lehetséges, használjunk alkoholos kézfertőtlenítőt), különösen miután beteg emberekkel érintkeztünk vagy a közelükben voltunk.
- Kerüljük a szemek, orr és száj érintését.
- Kerüljük a közvetlen érintkezést (~1 méter) olyanokkal, akik akut légzőszervi fertőzéssel küzdenek.
- Kerüljük a közvetlen érintkezést (~1 méter) olyanokkal, akik lázasak vagy köhögnek.
- A rendkívüli óvatosság jegyében lehetőleg kerüljük a közvetlen érintkezést (~1 méter) a többi emberrel, mikor otthonunkon kívül tartózkodunk.
- Kerüljük egymás köszöntését kézfogás, puszi vagy ölelés formájában.
- Tartsuk be a kijárási korlátozásban foglaltakat.
- Az akut légzőszervi megbetegedés jeleit mutató személyek gyakoroljanak 'köhögés etikettet' (tarts távolságot, köhögés vagy tüsszentés esetén zsebkendővel vagy ruhával takard el a szád, majd moss kezet) és viseljenek léghőmaszkot, ha az orvosuk ezt ajánlja.

Amennyiben rosszul érzed magad és olyan tüneteket tapasztalsz, mint a láz, köhögés vagy nehézkes légzés, kérjük keresd fel orvosodat telefonon.

Primer immunhiányosok és a COVID-19

Mennyire magas a primer immunhiányosok esélye a megbetegedésre?

- Mostanáig (2020.04.16) a primer immunhiányosok globális megkérdezésével gyűjtött adatok nem mutatnak afelé, hogy megnövekedett eséllyel kapnák el ezen betegek a

fertőzést, főleg nem annak súlyos formájában, bár kevés megbetegedésről kaptunk beszámolót.

- Bármely légzőszervi vírus amely emberről emberre terjed kockázatos lehet a primer immunhiányos betegek számára. Emiatt a primer immunhiányosoknak óvatosnak kell lenniük és figyelniük kell a COVID-19 terjedését a régiójukban.
- Habár az immunglobulin (Ig) pótló terápia védelmet nyújt a fertőzések széles skálája ellen, nem biztosít immunitást a COVID-19-cel szemben.

Valószínűbb, hogy a primer immunhiányosok elkapják a fertőzést és súlyosabban hatnak rájuk a tünetek?

- Kimondottan primer immunhiányosokra vonatkozó megerősített adattal még nem rendelkezünk a COVID-19 esetében.
- Azonban elképzelhető, hogy bizonyos primer immunhiánnyal rendelkező betegek nagyobb eséllyel kaphatják el a megbetegedést és súlyosabb tünetek jelentkezhetnek náluk. Pontosabb adatok hiányában a primer immunhiánnyal rendelkező betegeknek különösen óvatosnak kell lenniük a fertőzés miatt.
- Általánosságban elmondható, hogy a tüdő problémákkal rendelkező primer immunhiányosoknál lehetséges egy fertőző megbetegedés nagyobb esélyű elkapása, valamint náluk súlyosabb lehet ennek lefolyása.
- A primer immunhiányosoknak, akik magas vérnyomással, cukorbetegséggel vagy bármilyen szívbetegséggel küzdenek, szintén óvatosnak kell lenniük, mert az átlag népességhez mérten súlyosabb megbetegedésre van esély esetükben.
- A primer immunhiányosokra, akik jelentős légzőszervi problémákkal küzdenek (súlyos asztma, hörghurut vagy kóros légzési elégtelenség), különös figyelmet kell fordítsanak (mint a légzőszervi fertőzés bármely veszélye esetén).
- Tartsuk észben, hogy elengedhetetlen a primer immunhiányos kezelés rendszeres folytatása. A plazmából gyártott gyógyszerek biztonságosak és sok egyéb fertőzéstől megvédenek minket.

Néhány primer immunhiányos beteg napi rendszerességgel lázas lehet anélkül, hogy elkapta volna a vírust. Hogy előzhetem meg azt, hogy karanténba helyezzenek?

- Ideális esetben ezeket a betegeket tesztelik, majd negatív eredmény esetén nem teszik őket karanténba.
- A világ számos táján elkülönítés javasolt azoknál is, akiknél még nem mutattak ki pozitív eredményt a vírusra. Megelőző jelleggel az otthon maradást javasolják.
- A helyzet gyorsan változik sok helyen, a fertőzött régiókban élő primer immunhiányosoknak minden tőlük telhető megelőző intézkedést meg kell tenniük, továbbá be kell tartaniuk a helyi- és nemzeti szabályozásokat. (pl. otthon maradás, távkonzultáció, otthoni munkavégzés stb.)

Tünetek

Mik a COVID-19 fertőzés klinikai tünetei?

- A humán koronavírusok gyakran enyhe vagy mérsékelt betegséget okoznak az általános népességben. Eddig a fő klinikai jelek és tünetek a láz, fáradtság, kimerültség, száraz köhögés és orrfolyás.
- Néhány beteg fájdalmat, orrdugulást, torokfájást, hasmenést vagy bőrkiütést tapasztalhat. Ezek a tünetek általában enyhék és fokozatosan kezdődnek.
- Néhány ember megfertőződik, de semmilyen tünetet nem mutat és nem érzi rosszul magát. Körülbelül az érintett emberek 80%-a anélkül felépül, hogy külön kezelésre lenne szüksége.

A betegség átadása

Hogyan terjed a SARS-CoV-2? (A vírus, amely a COVID-19 fertőzést okozza)

- A SARS-CoV-2 átadási módja hasonló a korábbi koronavírus járványok és szezonális influenza emberről emberre terjedésének módjához, a következők útján:
 - Széttérülő légzőszervi cseppecskék köhögés és tüsszentés esetén
 - Közeli személyes kontaktus fertőzött személlyel (kézfogás, érintés)
 - Fertőzött felületek megérintése, majd mosatlan kézzel a szemek, orr vagy száj megérintése
- A legújabb eredmények kimutatták, hogy a gyerekek székletével akár 15 nappal a COVID-19-ből való gyógyulás után is távozhat a vírus. Ez azt jelenti, hogy a gyakori kézmosás a páciens klinikailag gyógyulttá válása után is indokolt.

Miért kéne az embereknek önkéntes karanténba vonulniuk, miután kockázati területről térnek vissza, ha nem köhögnek vagy tüsszögnek?

- A vírus **nem csak** cseppecskék útján fertőz, mint amikor köhögünk vagy tüsszentünk. Például úgy is terjedhet, ha egy fertőzött ember a kezével eltakarja a száját és beleköhög, majd hozzáér valakihez, aki eztán kézmosás nélkül hozzáér a szájához, szeméhez vagy orrához.
- Vannak jelentések emberekről, akiket SARS-CoV-2 vírusra pozitívan teszteltek, habár csekély vagy semmilyen tünetet nem mutattak. Ezen esetekben a fertőzött személy továbbra is képes vírust átadni olyan embereknek, akik később mutatják az enyhe vagy néha aggasztóbb tüneteket.
- Minél kevesebb ember van fertőzésnek kitéve, annál jobb. Ezért javasolnak 2 hét karantént a koronavírussal fertőzöttek számára.

Ragályos a COVID-19 a tünetek kezdete előtt?

- A fertőzősége vonatkozó adatok még mindig szűkösek, de jelentettek már olyan esetet, amikor a fertőzött személy nem vagy alig mutatott tünetet, azonban a tőle elkapó személynél már a tünetek jelentkeztek enyhébb vagy súlyosabb formában.

Lehetséges, hogy a melegedő idő csökkenti majd a COVID-19 fertőzések számát?

- A COVID-19 szezonális viselkedéséről még nem áll rendelkezésre megerősített adat.
- Mivel a SARS-CoV-2 egy újfajta vírus, ezért a népesség többsége fogékony a fertőzésre. Még ha néhány kisebb kutatás azt is mutatja, hogy a vírusnak nem kedvez a meleg, valószínűleg a fertőzőség mértéke elnyomja a hőmérséklet változásának a terjedésre gyakorolt hatását.
- Ráadásul, mivel bizonyos országokban meleg időjárás mellett is gyors terjedést tapasztalunk, más országokban se várhatunk különösebb csökkenést a fertőzések számában a hőmérséklet emelkedésével.

Megelőzés

Mit tehetnek az emberek a vírus elleni védelem érdekében?

A WHO ajánlása szerinti legfontosabb megelőző intézkedések a következők:

- Mossunk gyakran kezet (minden órában) szappanos vízzel ~20 másodpercig (ha ez nem lehetséges, használjunk alkoholos kézfertőtlenítőt), különösen miután beteg emberekkel érintkeztünk vagy a közelükben voltunk.
- Kerüljük a szemek, orr és száj érintését.
- Kerüljük a közvetlen érintkezést (~1 méter) olyanokkal, akik akut légzőszervi fertőzéssel küzdenek.
- Kerüljük a közvetlen érintkezést (~1 méter) olyanokkal, akik lázasak vagy köhögnek.
- A rendkívüli óvatosság jegyében lehetőleg kerüljük a közvetlen érintkezést (~1 méter) a többi emberrel, mikor otthonunkon kívül tartózkodunk.
- Kerüljük egymás köszöntését kézfogás, puszi vagy ölelés formájában.
- Tartsuk be a kijárási korlátozásban foglaltakat.
- Az akut légzőszervi megbetegedés jeleit mutató személyek gyakoroljanak 'köhögés etikettet' (tarts távolságot, köhögés vagy tüsszentés esetén zsebkendővel vagy ruhával takard el a szád, majd moss kezet) és viseljenek léghőmaszkot, ha az orvosuk ezt ajánlja.

Viseljek maszkot?

- A maszk hasznos lehet, ha megfelelő méretű és a viselője megfelelően helyezi fel. A nem megfelelő felvétel esetén fennáll a szennyeződés veszélye. A maszkokat rendszeresen cserélni kell. A WHO javaslatai alapján a maszkok használatára a következők vonatkoznak:

- A maszk felvétele előtt mossuk meg kezünket (vízzel és szappannal vagy alkoholos kézfertőtlenítő szerrel).
- Szánkát és orrunkat fedje el a maszk, bizonyosodjunk meg róla, hogy a maszk és arcunk között nincs rés.
- Kerüljük a maszk érintését használat közben. Amennyiben ez megtörtént, mossunk kezet vízzel és szappannal vagy alkoholos kézfertőtlenítő szerrel.
- Mikor nyirkossá válik, cseréljük le maszkunkat egy újra. Az egyszer használatos maszkokat ne használjuk több alkalommal.
- A maszk levételénél ügyeljünk arra, hogy a maszk elülső részét ne fogjuk meg.
- Azonnal dobjuk ki zárt fedelű kukába, majd mossunk kezet vízzel és szappannal vagy alkoholos kézfertőtlenítő szerrel.
- Néhány országban kötelezővé tették polgáraiknak a maszk viselését otthonuk elhagyása esetén. Javasoljuk a nemzeti szabályozások betartását. Amennyiben jelentkezik rajtad bármely tünet, kérjük viselj maszkot a körülötted élők érdekében. Ha nem lehetséges az arcmaszk viselése számodra (például légzési nehézséget okoz), tégy meg minden tőled telhetőt köhögés vagy tüsszentés esetén, hogy eltakard magad. A téged ápolók viseljenek maszkot, mikor belépnek a szobába.

Primer immunhiányosként milyen további óvintézkedésre van szükségem?

- A fentebb olvasható óvintézkedéseken kívül fertőzés gyanúja esetén azonnali telefonos kapcsolatfelvételt javaslunk (akár primer immunhiányos szakemberrel, akár a háziorvossal, aki ezután konzultálni tud az immunológussal az immunhiányos beteg állapotának lehető legjobb kezelése érdekében).
- Az immunhiányos betegeknél nagyon fontos, hogy mindig legyenek könnyen hozzáférhetőek az immunhiányos diagnózissal, leletekkel, szedett gyógyszerekkel, zárójelentésekkel kapcsolatos dokumentumok, továbbá a kezelőorvos és közeli hozzátartozók adatai, akiket sürgős egészségügyi ellátás szükségessége esetén értesíteni lehet.
- Tüdő és/vagy szívkomplikációkkal rendelkező immunhiányos betegek, szervátültetésen átesettek, hematopoietikus őssejt-transzplantáció vagy génterápiában nem rég résztvevők, továbbá rosszindulatú daganat miatt rákos kezelésben részesülő immunhiányos betegek, valamint immunszuppresszív vagy immunmoduláló gyógyszereket szedő páciensek továbbra is folytassák a terápiát, amíg az immunhiány területén őt kezelő szakorvos mást nem javasol.
- Az immunszuppresszív gyógyszerek korlátozhatják a fertőzés jeleit (pl. a lázat). Javasolt az immunológussal való kapcsolatfelvétel a beteg jóllétének megmagyarázatlan változása esetén.

Primer immunhiányos gyermek esetében milyen további óvintézkedésre van lehetőség?

- A COVID-19 gyermekekről szóló adatai még mindig korlátozottak, de általánosságban úgy tűnik, hogy náluk inkább enyhe tünetek jelentkeznek. Ettől függetlenül ők is átadhatják olyannak, aki nagyobb veszélynek van kitéve.

- Az immunhiányos betegekre vonatkozó általános óvintézkedéseken kívül a gyermek meglévő immunhiányának típusától függhetnek a további javaslatok. Érdemes a gyermek immunológusával beszélni a témában.
- A gyerekek esetében is elengedhetetlen, hogy a rendszeres kezelését továbbra is megkapja.
- Ha a gyermek iskoláját bezárták, javasoljuk az intézmény iránymutatásának követését, hogy a gyermek továbbra is részesülhessen az oktatásban.

Kell-e a primer immunhiányos betegeknek csökkenteni az intravénás immunglobulin infúzió (IVIG) gyakoriságát és / vagy növelni a dózist?

- Nincs arra mutató bizonyíték, hogy a nagyobb dózisú immunglobulin nagyobb védeltséget biztosítana.
- Azon primer immunhiányos betegeknek, akik állapota nem igényli a rendszeres Ig-helyettesítő terápiát, nincs szükségük Ig-helyettesítő kezelés elindítására, mivel a meglévő készítmények várhatóan nem tartalmazznak COVID-19 elleni antitestet.

Néhány ország elkezdett lazítani a kijárási korlátozásain, otthon maradjanak-e továbbra is a primer immunhiányos betegek megelőzőképpen?

- Ha az ország elkezdte feloldani a kényszerű elszigeteléssel kapcsolatos intézkedéseket, azt a kormányzat kockázatelemzésén alapulva tette azt feltételezve, hogy az emberek biztonsággal elhagyhatják otthonaikat.
- Ebben az esetben az immunhiányos betegek kövessék figyelemmel a nemzetükre vonatkozó szabályozásokat, de továbbra is ügyeljenek a higiéniai intézkedésekre.
- Ha nem vagy biztos a dolgokban, konzultálj immunológussal.

A vitaminok szedése segíti-e a SARS-CoV-2 elleni ellenálló képességet?

- Habár az egészséges étrend fontos, nincs arra bizonyíték, hogy vitaminok szedésével megvédhetjük magunkat az új típusú koronavírustól.

Mindennapi élet

Ne menjenek iskolába a primer immunhiányos gyermekek?

- Számos országban bezártak az iskolák a vírus további terjedésének megelőzése érdekében. A folyamatosan változó helyi járványügyi helyzet tükrében hozzák meg ezen döntéseket.
- Azon országokban, ahol nyitva vannak az iskolák, első körben a legfrissebb helyi tanácsok követése ajánlott, továbbá kétely esetén a gyermek kezelőorvosának megkérdezése.

- Általános javaslatként alkalmazható, hogy azon országokban ahol nincs elzárásra szükség, a tanulók továbbra is menjenek iskolába. Azonban az iskola azonnal értesítse a szülőket, ha a tanárok vagy osztálytársak bármelyike akár enyhe tüneteket is mutat.

Mit tudunk tenni annak érdekében, hogy megküzdjünk a pszichológiai stresszel és szorongással?

- A kényszerített mozgáskorlátozások kiválthatnak bennünk stresszt és szorongásérzetet.
- Emlékezz arra, hogy teljesen rendben van a negatív érzések megélése, de próbáld meg hideg fejjel gondolkodni és nem pánikolni. Ez különösen fontos a szülők esetében a gyerekek érdekében.
- Igyekezz kiegyensúlyozottan táplálkozni és eleget aludni.
- A családdal és barátokkal telefonos vagy videós úton tartsd a kapcsolatot.
- Ha kényszerű elzárás alatt vagy, próbáld meg magad ezen idő alatt is aktívan tartani szellemileg és testileg is. Legyen napirended. Tölts le egy edzős app-ot, hallgass zenét, olvasd újra a kedvenc könyved, takarítsd ki otthonod vagy vegyél részt egy téged érdeklő online kurzuson.
- A napodban legyen olyan időszak, amikor nem nézed, olvasod vagy hallgatod a híreket vagy böngészed a közösségi médiát.
- Ha segítségre van szükséged, keress fel egy pszichológust vagy kövesd a nemzeti egészségügyi hatóságok útmutatását.

Mit tehetnek pluszban azok a primer immunhiányosok, akiknek nincs lehetősége otthon maradni ezen időszak alatt?

- Az izoláció lehetősége nélküli betegeknek azt javasoljuk, hogy fokozottan ügyeljenek a higiéniára vonatkozó előírások betartására. Mossanak kezet óránként vízzel és szappannal, ennek hiányában pedig használjanak alkoholos kézfertőtlenítőt. Ne érintsék meg a szemeiket, szájukat és orrukat, kerüljék a tömegközlekedést, zárt helyiségeket és közvetlen kontaktust.
- Extra elővigyázatossággként érdemes naponta letisztítani és fertőtleníteni a gyakran fogdosott felületeket, ezen belül az asztalokat, kilincseket, lámpa kapcsolókat, pultokat, fogantyúkat, telefonokat, billentyűzeteket, WC-eket, mosdókat és mosogatótálcákat.

A kórházak, szakemberek, kezelések elérhetősége

Továbbra is menjenek-e a kórházakba a páciensek az immunglobulin kezelésük miatt?

- A primer immunhiányban szenvedőknek nagyon fontos, hogy az Ig kezelésüket folytassák, habár ezt lehet a kórházban kapják meg. Általánosságban az mondható el, hogy jobb a kórházban megkapni a kezelést, mint elhalasztani.
- Néhány országban lehetővé tették, hogy azon betegek akik egyébként a kórházban kapják meg kezelésüket, most otthon kaphassák.
- Azon betegeknek, akiknek ez a lehetőség adott, javasolt az időleges otthoni kezelésre való átállás, mert így a kórház elkerülésével csökkenteni tudják a vírus elkapásának kockázatát. Az otthoni kezelés országa függvényében beadható intravénás (IVIG) vagy szubkutános (SCIG) formában.
- Azon primer immunhiányos betegeknek, akiknek nincs otthoni ellátásra lehetőség, a klinikán helyet kell biztosítani egy előre egyeztetett időpontban, miután lezárták és fertőtlenítették azt. A kezelés alatt a betegeket külön szobákban kéne ellátni.
- A primer immunhiányos betegek a megelőzés témájában figyeljék a helyi egészségügyi szakemberek javaslatait. Ha hiány lépne fel és a beteg nem tudja megkapni a kezelését, akkor a páciensnek szigorúan be kell tartania az ön-izolációt és a többi megelőző intézkedést.

Mit tegyenek azok a betegek, akik olyan helyen vannak elszigetelve, ahol nincsen primer immunhiányos szakember?

- A betegek folytassák a szokásos kezelésüket, valamint kövessék a higiéniai- és nemzeti szabályozásokat.
- A betegek kerüljék a felesleges utazást, ha régiójukban nem ajánlott. Ha szükséges az utazás és a beteg megkockáztatja, hogy nem térhet haza, akkor legyen terve erre az eshetőségre.
- A primer immunhiányos betegek felkereshetik az országuk immunhiányos betegeket egyesítő szervezetét és / vagy az IPOPI-t, akik igyekeznek egy helyi immunológus szakember elérhetőségét megadni.

Mit tegyenek a betegek, ha a kórház túlszűfolt vagy be van zárva?

- Kövessék a helyi egészségügyi szakemberek tanácsait.
- Ha immunoglobulin hiány lépne fel és nem jutnak hozzá a kezeléshez, akkor különítsék el magukat otthon és szigorúan tartsák be a többi óvintézkedést is.

Mit tegyenek azok a betegek, akik azért nem jutnak hozzá az Ig kezelésükhöz, mert ők vagy családtagjuk COVID-19szerű tüneteket produkálnak?

- A primer immunhiányos betegeknek nagyon fontos, hogy továbbra is megkapják Ig kezelésüket, a kérdésre a megoldás a helyi körülmények függvényében változhat.
- Ha a betegnél vagy családtagjánál jelentkeznek a tünetek és ez korlátozza őket a kórházba való eljutásban, akkor konzultálniuk kell az immunológus szakemberükkel, hogy megoldható-e az otthoni kezelés vagy időlegesen szubkutános kezelési formára válhatnak-e.

- Az IPOPI figyeli az immunglobulin hozzáférhetőségét, ha ezzel kapcsolatos problémát észlelnél, akkor kérjük oszd meg velünk az információt a julia@ipopi.org e-mail címen.

Fertőzés esetén

Mi a javasolt kezelés COVID-19-cel fertőzött primer immunhiányos beteg esetében?

- Jelenleg nincs arra utaló adat, hogy az immunhiányos betegeket nagyobb eséllyel vagy súlyosabban veszélyeztetné a COVID-19.
- A fertőzött emberek többsége a betegség enyhe formáját fogja tapasztalni.
- Ha egy primer immunhiányos elkapja a COVID-19 megbetegedést, akkor a tüneteket kezelni kell.
- Fertőzés gyanúja esetén azonnali telefonos kapcsolatfelvételt javaslunk (akár immunológus szakemberrel, akár a háziorvossal, aki ezután konzultálni tud az immunológussal az immunhiányos beteg állapotának megfelelő legjobb kezelés ügyében).

Mit tegyen a COVID-19-cel fertőzött primer immunhiányos beteg, aki légzési nehézségekkel szembesül?

- A fertőzés gyanújával keressen fel telefonon egy orvost (háziorvosát vagy immunológusát).
- Haladéktalanul forduljon orvoshoz, aki a következő tünetek bármelyikét észleli:
 - Légzési nehézségek
 - Tartós fájdalom vagy nyomás a mellkasban
 - Kékes ajkak vagy arc
 - Új zavar vagy felkelésre való képtelenség
- Fontos megjegyezni, hogy ez a lista nem minden figyelmeztető jelet tartalmaz. Kérjük egyéb súlyos vagy aggasztó tünet esetén konzultálj orvosoddal.

Mit tegyenek azok az immunhiányos betegek, akik egy háztartásban élnek valakivel, aki megfertőződött?

- Ha a családban valaki megfertőződött, a betegség átadásának esélye megnő a higiéniai előírások betartásának ellenére is.
- Javasolt a gyakran használt felületek és tárgyak (pl. asztalok, kilincsek, kulcsok, távirányítók, székek stb.) tisztítása és fertőtlenítése a közösen használt területeken.
- A fertőzött betegnek kijelölt háló- és fürdőszobában a takarítás gyakoriságát le kell csökkenteni a minimálisan szükséges szintre, hogy megelőzzük a felesleges érintkezést a fertőzöttel.

- A betegek amennyire csak lehet a többiektől távol, állandóan ugyanabban a szobában kell tartózkodnia.

Ha a primer immunhiányos páciens fertőzött a vírussal, szükséges a háziorvos / kórház és a beteg immunológusa közötti kapcsolatfelvétel?

- Igen, ha az immunológus elérhető, beszélni kell vele.
- Azon kívül, hogy az immunológus hasznos ötleteket és tanácsokat adhat, tudomása nélkül a betegségről való információ rögzítése is megghiúsul. A helyzet jövőbeli javulásának érdekében az információ gyűjtése létfontosságú.
- Az IPOPI jelenleg több egyesülettel együtt részt vesz egy kérdőív elkészítésében, amely a SARS-CoV-2 és a primer immunhiány kapcsolatát vizsgálja.

Mi a protokoll, ha egy hörghurutos immunbeteg elkapja a vírust egy olyan országban, ahol a primer immunhiányról keveset tudnak?

- Ha a beteg SARS-CoV-2-vel fertőzött, a tüdőben levő baktériumok erős reakciót válthatnak ki. A védelem minőségének növelése érdekében érdemes lehet kipróbálni olyan kiegészítő antibiotikumokat, amelyeket normális esetben a hörghurutra írnak fel.

Milyen speciális intézkedéseket kell tennie a COVID-19-cel fertőzött primer immunhiányos személynek?

- A páciensek többségénél az eddig gyűjtött adatok szerint enyhe lefolyású a betegség, nem mutatja jelét, hogy nagyobb valószínűséggel kapják el vagy súlyosabb náluk a betegség.
- A különböző primer immunhiányok (CVID, XLA, CGD, WAS, AT, IgG alosztály, IgA hiány stb.) esetében érdemes az immunológus szakembertől érdeklődni, hogy van-e valamely adott típusra vonatkozó speciális intézkedésre szükség.
- Minden megfertőződött immunhiányosnak nagyon oda kell figyelnie a tüneteire, folyamatosan informálnia kell immunológusát az állapotáról és követnie kell a tanácsait.
- Minden primer immunhiányos betegnek legyen szükség esetére összekészítve minden lényeges információ kórtörténetéről, orvosának és hozzátartozóinak elérhetőségével együtt.
- A COVID-19-re pozitív teszteredményt mutató immunbetegeknek javallott, hogy miután klinikailag (papíron) már felépültek, még egy tesztet végeztesse el, mert elképzelhető hogy a szervezetük nehezen szabadul meg a fertőzéstől. Ezek a páciensek hosszabb ideig pozitívak maradhatnak, emiatt fertőzésveszélyt jelentve a környezetükre.

Van-e a létező immunglobulin készítményekben valamely COVID-19-re ható antitest?

- Nincs olyan antitest, amely a létező Ig készítményekben a COVID-19-et célozná.

Jövőbeli kilátások

A COVID-19-ből kigyógyuló emberek termelnek-e antitesteket és immunissá válnak-e?

- Egyelőre nem áll rendelkezésre elég bizonyíték annak megállapításához, hogy a felépülés erős immunitást idéz-e elő, de ez elég valószínű.
- A MERS-CoV és a SARS-CoV-1 (a korábbi koronavírusok) tapasztalatai alapján előfordulhat, hogy a SARS-CoV-2-ből meggyógyuló betegekben hosszú távú, de nem élethosszig tartó antitestek alakulnak ki.

Van-e már valamilyen vírusellenes gyógyszer a SARS-CoV-2 kezelésére?

- Még nem létezik ilyen vírusellenes gyógyszer, de néhány korábban használt vírusellenes gyógyszer (kisebb kutatásokban) valamelyest hatékonynak tűnik. Több időre és tesztelésre van szükség, mielőtt kijelenthetjük, hogy létezik hatásos és biztonságos gyógymód.
- Több klinikai kísérletet is folytatnak gyorsított eljárásban. Ezek a gyorsítás ellenére biztonságosak, mert minden klinikai kutatásra vonatkozó szabvánnyal összhangban történnek.

Elérhető-e valamilyen oltóanyag?

- A SARS-CoV-2 betegségre még nem áll rendelkezésre semmilyen oltóanyag, de kifejlesztése a világ több pontján folyamatban van.
- Valószínűleg 2021 előtt nem várható vakcina elérhetősége.

Felvehetik-e a primer immunhiányos betegek a védőoltást, mikor az megjelenik?

- A javaslatok egyéntől függően fognak alakulni, ezért bármely oltás felvétele előtt szakemberhez kell fordulni.

A COVID-19 nagy valószínűséggel gyakori betegség lesz, mit jelent ez a primer immunhiánnyal élőknek?

- Ez nem az első koronavírus járvány, az ezt megelőző években már volt kettő, a SARS-CoV és a MERS-CoV, és várhatóan a jövőben is lesz még SARS vírus okozta járvány. Azt még nem lehet megjósolni, hogy a jövőben is ennyire fertőzőképes lesz-e, de a következő pár évben szinte biztosan ezzel a mostani vírussal együtt kell élnünk.

Plazma ellátás

Várható-e immunglobulin hiány a plazma adások lehetséges csökkenése miatt?

- A COVID-19 járvány és az ezzel párhuzamos korlátozások befolyásolhatják a vér- és plazmagyűjtést, valamint a gyógyszerkészítmények áramlását és ellátottságát.
- Az új nemzeti irányelvek nehezíthetik a plazmaközpontok működését, amennyiben a maszkhiány miatt nem tudnak teljes értékűen működni.
- Több országból jelentettek szignifikáns visszaesést a véradások számában, várhatóan ez a tendencia a plazma esetében is jelentkezni fog.
- Az IPOPI és a primer immunhiány kezelésén dolgozó cégek intézkedéseket tesznek, hogy reagáljanak a kialakult helyzetre.
- Az IPOPI és a Platform of Plasma Protein Users (PLUS) minden EU-s tagállamban azt szeretné elérni, hogy a plazmaadó bázisokat kritikus fontosságú infrastruktúráként kezeljék, így nyitva maradhassanak és működhessenek a járvány ideje alatt is.
- Az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) a vért és plazmát felvette az „emberi eredetű alapvető anyagok” listájára és a megelőzés szempontjából kiemelten fontosnak tartja, hogy megfelelő minőségben és mennyiségben legyen elérhető. Az IPOPI is felkerült a megkérdezett érdekképviseltek listájára, ennek köszönhetően a primer immunhiányosok hangja is meghallgatásra talál.
- Az IPOPI nyílt levéllel fordult a hatóságokhoz, hogy biztosítsák a vér- és plazmakészletet a COVID-19 járvány ideje alatt és utána is.

Reagálnak-e a primer immunhiányban érintettek a plazma adások számának valószínűsíthető csökkenésére?

- Igen, és minden nemzeti érdekképviselést arra buzdítunk, hogy országában felhívja a figyelmet a témára.

Lesz-e hiány immunglobulinból a plazma adások számának csökkenése miatt?

- A koronavírushoz köthető plazma donációk számának csökkenése azonnal érzékelhető készlet visszaesssel nem fog járni, mert az immunglobulin készítményeket 6 hónapig tart legyártani.
- Az IPOPI szoros együttműködésben van számos plazmatermék-gyártó társasággal, akik nem észleltek jelentős csökkenést a plazmaadások számában, ezért jelenleg nem várnak semmilyen hatást a plazma begyűjtése és a tervezett ellátás folytonosságára nézve, beleértve a plazma-eredetű gyógyszerkészítményeket, immunglobulin-terápiákat is. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a véradások számában megfigyelhető volt a csökkenés, a helyzet folyamatosan változik a kijárási korlátozások alakulásával együtt. Az IPOPI folyamatosan figyeli a kialakult szituációt és ennek tükrében fog cselekedni.